

VEZINFÓ

Kiadó és Tanácsadó Kft.

A megszerzett tudás és a
gyakorlat összhangja

TARTALOM

3

Dr. Sallai Csilla

Könyvelői szerződés – könyvelői védőháló

- | Mi a könyvelési tevékenység? Mit is csinál a könyvelő?
- | Az együttműködés feltételei
- | Garanciák
- | Titoktartási kötelezettség
- | Honorárium

8

Karácsony Imréné

Az értékpapír-juttatások különleges esetei

- | Dolgozói részvényjuttatás
- | A munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében szerzett értékpapír
- | A Munkavállalói Résztulajdonosi Program keretében szerzett jövedelem
- | Hagyományos MRP
- | Javadalmazási MRP
- | Kedvezményezett részesedéscsere
- | A magánszemély adókötelezettsége
- | Adatszolgáltatási, nyilvántartási kötelezettség

13

Bonác Zsolt

A jogcím nélküli pénzfelvétel adózási következményei

A feltételes adóbírság kedvezmény feltételének teljesítése

A téves számlázás következménye

| A Kúria ítélete

X. évfolyam 9. szám,
2018. szeptember

KÖNYVELŐK lapja

Számviteli és adózási szaktájékoztató

Könyvelői szerződés

Könyvelői védőháló

SZÁMVITEL + ADÓZÁS 2018–2019

Időpont:

2018. október 8–9., hétfő–kedd, 09.00–16.15; regisztráció 8 órától

Helyszín:

MOHA Ház (1143 Budapest, Gizella út 42–44.)

Előadók:

Gottgeisl Rita (adószakértő, könyvvizsgáló, Adótanácsadók Egyesülete Nonprofit Tagozat elnöke)
Tóth Mihály (könyvvizsgáló, adószakértő, MB Tax)

Könyvelők: 16 kredit (vállalk. szak/okt. 8.: 8 kredit számviteli + okt. 9.: 8 kredit nem számviteli témakör!)

Adótanácsadók, (okl.) adószakértők: 14 kredit (okt. 8.: 5 kredit + okt. 9.: 9 kredit!)

Könyvvizsgálók: 4 kredit (okt. 8.: 2 kredit + okt. 9.: 2 kredit!)

Megszerezheti 2 nap alatt a kötelező kreditpontjait már 19.855 Ft-tól! Ráadásul ezért az árért még magas színvonalú, gyakorlati képzéseket is kap, két kitűnő előadóval. Amennyiben csak az egyik napra szeretne jelentkezni, már azt is megteheti 12.970 Ft-tól! Meghívjuk Önt a 2 napos (külön-külön 1-1 napra is lehet jelentkezni) konferenciára!

Résztvételi díj a Könyvelők Lapja előfizetőinek: már 19.855 Ft-tól*

*Az összeg két vagy több résztvevő együttes jelentkezése esetén érvényes, két napra és egy főre szól, és az áfát nem tartalmazza.

Jelentkezés a kiadó weboldalán: www.vezinfor.hu

További szakmai napok a Vezinfónál

1 2018. október 2.
EKÁER 2018-2019
Előadó:
Dr. Sztankó Dániel	2 2018. október 2.
SZÁMLÁZÁS (2018-2019)
A-tól Z-ig
Előadó:
Dr. Csátaljay Zsuzsanna	3 2018. október 4–5.
Adatvédelmi Tisztviselő Képzés (DPO)
Előadó:
Dr. Bölcskei Krisztián
4 2018. október 5.
ÚJ ADÓELJÁRÁS 2018-2019 (Art, Air, Avt)
Előadók:
Dr. Csüllög Balázs, Dr. Kovács Ferenc	5 2018. október 8.
Kötelező Elektronikus Közbeszerzés (Ajánlattevők)
Előadók: Novakovics Milán,
Dr. Poroszkai-German Gabriella,
Tótka Tamás	6 2018. október 9.
Utalványok ÁFA-beli kezelése 2019
Előadó:
Dr. Sztankó Dániel
7 2018. október 10.
Hogyan működik egy sikeres könyvelőiroda?
Előadó:
Dr. Sallai Csilla	8 2018. október 10.
Nemzetközi ügyletek ÁFA-ja és számlázása 2018–2019
Előadó:
Dr. Csátaljay Zsuzsanna	9 2018. október 19.
Kötelező Elektronikus Közbeszerzés (Ajánlatkérők)
Előadók: Novakovics Milán,
Dr. Poroszkai-German Gabriella,
Tótka Tamás

KÖNYVELŐI SZERZŐDÉS – KÖNYVELŐI VÉDŐHÁLÓ

Ha az ember bemegy egy könyvesboltba, először csak a címeket nézegeti. Ha a tekintete megakad egy címen vagy egy borítón, önkéntelenül a könyv után nyúl. Belelapoz. Szemével átfutja az oldalt. Ha érdektelen a tartalom, akkor visszateszi a polcra. De ha egy cím felkelti az érdeklődését, elkezdi olvasni az alatta lévő sorokat. Aztán újabb lappörgetés, majd újabb cím, újabb beleolvasás. S így megy ez addig, míg meg nem születik a döntés: ez a könyv kell nekem! Most meginvitálom a Kedves Olvasót a Vezinfó Kft. könyvekkel teli standjára, ahol épp most jelent meg a könyvelői szerződésről egy szakkönyv. Régóta készültem ennek a könyvnek a megírására. De hogy miért éppen most írtam meg, az kiderül a bevezetőből.

„A személyes érintettség vagy élmény minden könyv megírásánál erős motiváló tényező egy szerző számára. Megközelítőleg tíz éve tartok könyvelőknek szóló munkamódszertani előadást is e könyv kiadójának szervezésében. Több változtatás után azt a címet adtuk az egész napos rendezvénynek, hogy »Hogyan működik egy sikeres könyvelőiroda«. Egy ilyen előadás szünetében odajött hozzám egy 40 év körüli hölgy azzal, hogy szeretne velem az előadás végén kicsit beszélgetni, s rá tudnék-e szólni még egy órát. Természetesen szívesen segíték! E pár pillanat alatt már éreztem a kolléganőn, hogy »valami nincs rendben«. Eljött a rendezvény vége, s mi leültünk beszélgetni. Azzal kezdte, hogy erre az oktatásra már több éve el kellett volna jönnie, s ő tényleg szeretett is volna erre időt szakítani, de a napi feladatok, az idő szorítása, az állandó robot miatt ez mindig csak halasztódott. Viszont néhány héttel a beszélgetésünk előtt rabosították! Igen, jól érti a Kedves Olvasó, a rendőrségen ujj- és tenyérlenyomatot vettek tőle, lefényképezték három oldalról és felvették az adatait a bünygyi nyilvántartásba – pont úgy, mint ahogy a hírekben vagy a filmekben látható. Pedig ő »tényleg nem csinált semmit, csak segíteni próbált az ügyfelének«. Nagyon zaklatottan elmesélte, hogy külső könyvelőként dolgozott egy vállalkozási csoportnak. Ott olyan feladatokat is »rábíztak«, amelyekről utólag kiderült, hogy nem valós gazdasági események álcázását szolgálták. Ő pedig nem látta át a helyzetet s – mert »jó akart lenni« és »segíteni akarta az ügyfeleit« – végrehajtotta az agyafúrtan, előre felépített terv egyes, rátestált

részeit. Most már tudja, hol és hogyan kellett volna ellentmondania a megbízóinak... de lehet, hogy már késő... Most már azt is tudja, milyen nagy szerepe van az egyes jogviszonyok, cselekmények külső megítélésének, hiszen a bűnösség szándékos vagy gondatlan jellege dönti el – a bünygyi felderítő, nyilvántartási és szankcionálási rendszere alapján – azt, hogy valakit rabosítanak-e vagy sem.”

Ezek után azért ne egy krimire számítsa a Kedves Olvasó!

A szándék az sokkal hétköznapiabb: szerettem volna egy olyan szerződés és/vagy általános szerződési feltétel mintát összeállítani, amely kiindulási alap lehet minden külső szolgáltatóként dolgozó könyvelőnek a saját könyvelői szerződése összeállításához.

Olvassunk bele!

„Bár a teljes könyvelésre vonatkozó szerződést egyetlen szerződés formájában is el lehet készíteni, azonban abban nehéz a változások véghezvitele és azok nyomon követése. A változtatásokat több tényező is indokolhatja:

- gyorsan változó szakmai szabályrendszer;
- folyamatosan alakuló ügyféligények;
- új kommunikációs, információtechnológiai rendszerek;
- a könyvelő, könyvelőiroda belső szervezeti átalakulása (pl. az adott tevékenységet végző munkatárs kiesése miatt szűkíteni kell a szolgáltatási palettát, vagy fordítva: új piaci lehetőségek megjelenése).

Ahhoz, hogy a változásokra gyorsan és hatékonyan reagálhassunk, de az együttműködés állandóságát is biztosítsuk, célszerű az ügyfelekkel történő szerződést legalább két elemből felépíteni:

- Általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) és
- Szerződés, amely a konkrét ügyfélre vonatkozóan szabályozza az együttműködést.

Ezeket túl a könyvelő és/vagy az ügyfél szervezeti működési szabályzata (SZMSZ) is befolyással lehet a közös munka megszervezésére.”

„A változásokról külön tájékoztatni kell az ügyfelet. Ennek módja is többféle lehet, alapvetően a könyvelő és az ügyfél közötti viszonyrendszer, kommunikációs eljárási rend határozza meg. Az ügyfél tájékoztatása történhet a következőképpen:

- A változásokról írt tájékoztatás személyes átadása. Ilyenkor van lehetőség a változások elmagyarázására is. Az átvétel igazolása aláíratással ajánlott.
- Az elektronikus levélben történő kiküldés lenne a legegyszerűbb módszer, de tudjuk, hogy annak bizonyító ereje – az esetleges manipulálási lehetősége miatt – ma még nem egységesen elfogadott.
- Az átvételt is igazoló levélben történő megküldés az ügyfél részére. Ezt a módszert a kardinális változásokat tartalmazó tájékoztatásnál célszerű alkalmazni, amikor is később felmerülhet a bizonyítási igény arra, hogy a könyvelő tájékoztatta az ügyfelet a változásról. Itt számolni kell a nyomtatási és postázási költségekkel.
- A gyakorlatban bevált módszer: a változásoknak a szolgáltatási számlával együtt (vagy akár annak a hátoldalára nyomtatással) történő kiküldése az ügyfélnek. Amennyiben a számla kifizetésre kerül, akkor vélelmezhető, hogy az ügyfél megkapta a szükséges tájékoztatást. Persze ez a módszer az e-számla fokozatos elterjedésével egyre kevésbé lesz alkalmazható.”

Mi a könyvelési tevékenység? Mit is csinál a könyvelő?

Már a szóhasználat is baj van, hiszen sokszor szinonimaként kezeljük a számviteli szolgáltatást és a könyvviteli szolgáltatást. Aztán ott van még a könyvvezetés, könyvelés. Mennyiben azonosak és miben különböznek ezek a fogalmak?

„Helytelen az a megfogalmazás, amelyben a könyvelő »számviteli szolgáltatást« vállal, hiszen az magában foglalja a könyvviteli szolgáltatást és a könyvvizsgálói tevékenységet. Már pedig

- ugyanannál a cégnél ugyanaz a személy nem láthatja el mindkét feladatot;

- a könyvvizsgálói tevékenység megfelelő képzettséghez és a Magyar Könyvvizsgálói Kamaránál tagsághoz kötött;
- a könyvvizsgálói tevékenység a Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok által nagyon szigorúan körülhatárolt folyamat, amelynek célja – nem a folyamatos könyvelési tevékenység és annak eredményeként a beszámolóinak az összeállítása, hanem – a gazdasági társaság tulajdonosai számára egy olyan véleménynek a megfogalmazása, amely az adott gazdálkodó beszámolójának standardok szerinti minősítésére vonatkozik.

Ha megvizsgáljuk a könyvviteli szolgáltatás körébe sorolt tevékenységeket, akkor azt látjuk, hogy azok a vállalkozások vonatkozó feladatait rögzítik. A könyvelő (különösképpen kiszervezett könyvelés esetén) csak bizonyos részfeladatokat tud ezek közül a feladatok közül átvállalni, hiszen nem rendelkezik azokkal az információkkal, jogosítványokkal, döntési lehetőségekkel, amelyek az Szt.-ben leírt feladat teljesítéséhez szükségesek lennének. Érdemes tehát az Szt. vonatkozó részében felsorolt feladatokat ezen a szemüvegen át is végignézni.”

De ne csak a fogalmakon évdjünk, hanem konkrétan határozzuk meg, milyen szolgáltatásokat tudunk mi könyvelőként nyújtani! Mit értünk az ügyféllel fennálló szerződéses viszonyunkban könyvelési munka alatt? Ezt már a minta ÁSZF-ben találjuk:

„A **könyvelési munkák** alatt mindkét Fél a következő feladatok elvégzését érti:

- 1) A befektetett eszközök folyamatos analitikus és főkönyvi nyilvántartása.
- 2) A készletek – az Ügyfél számviteli politikájában előírt módon történő – főkönyvi könyvelése az Ügyfél analitikus nyilvántartásai, illetve adott időpontra vonatkozó leltárak, feladások alapján.
- 3) A követelések, az értékpapírok, a pénzeszközök, a saját tőke, a kötelezettségek és az időbeli elhatárolások folyamatos főkönyvi nyilvántartása.
- 4) A költség (ráfordítás) és a bevételi főkönyvi számlák folyamatos vezetése.
- 5) Az előírt analitikus nyilvántartások közül a főkönyvi rendszerhez tartozó, annak szerves részét képező analitikák vezetése.
- 6) A vállalkozás eredményének időszakonkénti (alapvetően havi rendszerességgű), a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján történő meghatározása.
- 7) Az éves beszámolóinak a jogszabályi megfeleléshez, illetve a tulajdonosi elfogadáshoz szükséges határidőre történő elkészítése.

- 8) Az Ügyfél kívánsága szerinti fordulónappal közbenső mérleg vagy évközi beszámoló összeállítása.
- 9) Az adózással kapcsolatos jogszabályokban előírt adatbejelentési kötelezettségek teljesítése – csak és kizárólag a rendelkezésre bocsátott dokumentumok, iratok, hiteles másolatok, illetve az Ügyfél írásbeli nyilatkozatai alapján.
- 10) Azoknak az adózással kapcsolatos jogszabályokban előírt bevallásoknak az időbeni összeállítása és az Ügyféltől kapott felhatalmazás alapján történő beküldése, amelyek az elkészített könyvelés output-adatain alapulnak.
- 11) Időszakonkénti információs anyagok összeállítása, kiadása azokról az – Ügyfél szakmai jellegű feladatain kívüli – adatokról, kötelezettségekről, jogszabályi változásokról, amelyek az Ügyfél gazdasági döntéshozatalát segíthetik.
- 12) Az Ügyfél gazdasági életével kapcsolatos folyamatok támogatása figyelemfelhívások, konzultációk és írásos anyagok segítségével – abban az esetben, ha erre az Ügyfél igényt tart.
- 13) Az Ügyfél számára – a jogszabály által kötelező jellegű és a működéséhez ajánlott – szabályzatok összeállításához, módosításához szakmai segítségnyújtás.”

Ezek után közelítsük meg a kérdést a másik oldalról is! Melyek azok a szolgáltatások, amelyeket nem, vagy csak opcionális jelleggel vállalhat el a könyvelő?

„Ahhoz, hogy a felek ugyanazt értsék a nyújtandó könyvviteli szolgáltatás alatt, célszerű megfogalmazni azokat a feladatokat, normákat, kompetenciákat, amelyek

- nem tartoznak,
- nem tartozhatnak

a könyvelő által vállalt szolgáltatások közé.

Ezek között azonban lehetnek olyan szolgáltatások – ún. opcionális szolgáltatások – amelyek alapvetően nem képezik ugyan a könyvelés részét, de a könyvelő rendelkezik szabad kapacitással, képesítéssel, szak tudással, affinitással ezek teljesítéséhez és vállalja is ezen feladatok ellátást. E szolgáltatásokat – az egységes kezelés végett – mint „nem könyvelési feladatokat” célszerű az ÁSZF-ben felsorolni. Majd a konkrét ügyfélre vonatkozó könyvelési szerződésben kell jelezni, melyek azok a feladatok, amelyeket a könyvelő az ÁSZF kizárása ellenére mégis vállal.”

Majd következik sok-sok olyan tevékenységnek a felsorolása, amelyeknél minden esetben mérlegelnie kell a könyvelőnek, hogy rendelkezik-e annak elvégzéséhez megfelelő képzettség-

gel, tudással, technikai feltételekkel, vagy csak azt kell eldöntenie, van-e kedve azzal foglalkozni. Ezeket a tevékenységekhez fűzött magyarázatokat kiegészítettük jogszabályi hivatkozásokkal és törvényi idézetekkel – mindezt azért, hogy minden további keresgélés nélkül elolvashatók legyenek.

„Itt is szeretném felhívni a figyelmet a szabályzatok elkészítéséhez kapcsolódó felelősségi szabályra:

14. § (12) A számviteli politika elkészítéséért, módosításáért a gazdálkodó képviselőjére jogosult személy felelős.”

Felvázzuk az ügyfél és a könyvelő közötti együttműködés folyamatát – mindezt annak tükrében, ahogy azt az ÁSZF-ben meg lehet fogalmazni. Az együttműködés elejéről egy idézet:

„Az Ügyfél lehetőséget teremt az együttműködés kezdetén arra, hogy a Könyvelő megismerhesse az Ügyfél gazdálkodásának céljait, az Ügyfélnél zajló valószínű technológiai és gazdasági folyamatokat, illetve az ezekre vonatkozó döntési és bizonylati rendet.

Magyarázat:

Nagyon hasznosak az együttműködés során a személyes beszélgetések, amelyeken megismerkedhet a könyvelő a (potenciális) ügyfél működésének sajátosságaival. Jó volna már a legelső ilyen jellegű megbeszélésen eldönteni, hogy a könyvelő elvállalja-e a munkára vonatkozó felkérést, megbízást. Ehhez azonban nem elég az ügyfél személyes »varázsa« – célszerű minden nyilvánosan hozzáférhető dokumentumot letölteni, áttekinteni. Ilyenek lehetnek:

- A cégjegyzék nyilvános adatai – beleértve az azonos tulajdonosi körhöz tartozó vállalkozásokat is. Sokat elárul a cég működési filozófiájáról, ha a tulajdonosi körhöz több felszámolással vagy kénysztöröléssel megszűnt társaság is tartozik. A fizetési morálról tanúskodnak a cégjegyzékben szereplő fizetési meghagyások adatai.
- Az előző időszakokról készült beszámolók letöltése utal a cég nagyságára. Ha a könyvelő szakmai szemmel tekinti át beszámolókat, felfedezhet beszámolási hiányosságokat, mint például az adott tevékenységre jellemző elszámolások hiánya (cél tartalékképzés elmaradása, időbeli elhatárolások nem reális nagysága, aránya).
- Az együttműködés kezdetén célszerű egy »gyárlátogatást« is megejteni, mert a tevékenység mélyreható ismerete nélkül igen nehéz helyesen megítélni az egyes gazdasági eseményeket és a későbbiekben végzendő munkát. Itt a könyvelő nagyon sok és hasznos információt szerezhet, például a későbbi költségelszámolások tekintetében.

- A cég honlapja is sok hasznos információt adhat, de fellelt cikkek, sajtóközlemények is érdekesek lehetnek.
- Segítség lehet a különböző szakmai fórumokon megtalálható vagy szervezeti tagsággal rendelkezésre álló tapasztalatoknak a megismerése is – akár a konkrét potenciális ügyfélről, akár az ügyféljelölt által végzett tevékenységről.”

... vagy a működés későbbi fázisában – nézzünk egy napjainkban is igen aktuális kérdést:

„Az Ügyfél köteles minden olyan hatóságtól kapott irat (értesítés, jegyzőkönyv, határozat stb.) másolatát haladéktalanul – legkésőbb az átvételt követő munkanapon – a Könyvelőnek továbbítani, amelyek valamilyen anyagi jellegű kötelezettséget is tartalmaznak vagy könyvviteli szolgáltatások között megnevezett eljárással kapcsolatba hozhatók. Ez vonatkozik a cégkapun át érkezett olyan okmányokra is, amelyek olyan helyről érkeztek, amelyre a Könyvelőnek nincs ügykezelői jogosítványa. A Könyvelő az iratra két (2) munkanapon belül, de az iratban szereplő határidő letelte előtt írásban megteszi észrevételeit. Ha az Ügyfél nem továbbítja időben a kapott iratot a Könyvelőnek, az esetleges késedelemből eredő következményekért (pl. mulasztási bírság) a Könyvelőt egyáltalán nem terhelheti felelősség.

Magyarázat:

A cégkapu működésével fokozódik a vállalkozások és a hatóságok közötti elektronikus levélforgalom, ügyiratforgalom. Az ügyfeleknek is szocializálódniuk kellett (volna) a megváltozott körülményekhez. Főleg a kkv-területen érződik a nyomás, hogy a könyvelő a cégtől vegye át a teljes cégkapus kommunikációt. Úgy gondolom, hogy ennek ellent kell állni, hiszen számos olyan ügy fog a cégkapun keresztülfutni a jövőben, amelyhez a könyvelőnek nincs köze. Egy elektronikus üzenet megnyitásával azonban beáll a kézbesített állapot, s a könyvelőre ez nagyon komoly felelősséget róhat. (Bár jó, ha könyvelő »mindenről« tud, de minden gazdálkodónál fontos a felelős ügykezelés kialakulása. S ez csak úgy működhet, ha az ügyfél megtanulja a szabályokat, s maga szembesül az esetleges következményekkel.)”

A könyvvezetés mellett a bérszámfejtési szolgáltatás is sok apró feladatot, kötelezettséget rejt úgy a könyvelőnek, mint az ügyfélnek. Igyekezünk ezeket is sorra venni, mint ahogy a következő idézet is mutatja.

„Az Ügyfél folyamatosan írásban tájékoztatja a Könyvelőt a nála bekövetkező munkaügyi és bérszámfejtést érintő változásokról. A bérszámfejtés előtt rendelkezésre bocsátja a belépő dolgozók sze-

mélyes és a bérszámfejtéssel összefüggő adatait, a dolgozó munkaszerződését és az előző munkáltatóktól származó igazolásokat. Az Ügyfél a kilépő dolgozónál megadja a kilépéssel kapcsolatos összes információt.

Magyarázat:

A bérekkel kapcsolatosan is kiemelkedően fontos az írásbeli kommunikáció. A könyvelőirodánál olyan rendet kell kialakítani, amelyben a kapott és küldött adatok, információk utólag is ellenőrizhetők. Így egyértelmű, hogy hol következett be egy esetleges elírás vagy hiba. A bérekkel kapcsolatosan az érintettek (vállalkozás, munkavállalók) fokozottan érzékenyek, ezt az együttműködés során mindvégig számításba kell venni.”

Az együttműködés feltételeinél utalunk azokra az esetekre is, amelyek kockázatokat rejthetnek akár ügyfél-, akár könyvelői oldalon. Erre egy példa:

„Az Ügyfél mindenkor érvényes és hatályos alapító okiratában szereplő tulajdonosok, vezető tisztségviselők, illetve az azok által írásban meghatalmazott személyek jogosultak – a Felek által előre egyeztetett időpontban, személyazonosságuk igazolása után – a könyvelésbe a Könyvelő irodájában betekinteni.

Magyarázat:

Ha a könyvelés kiszervezett formában működik, akkor a rendszer jellemzően a könyvelőirodában vagy a könyvelőiroda által elsődleges hozzáféréssel működik. A munkament esetleges zavarása, illetve az illetéktelenek kiszűrése miatt fontos, hogy a könyvelő korlátozza a betekintésre jogosultak körét és a betekintés időpontját. A feleknek arra kell törekedni, hogy a munka minél kisebb zavarása mellett történjen meg a betekintés.

A jogosultak köre akkor érdekes, ha a cégben több tulajdonos is van és a tulajdonosi körben egymással szembeni bizalmatlanság alakul ki. Ugyancsak érdekes lehet az a helyzet, amikor a tulajdonosok bizalma megrendül az ügyvezetéssel szemben. Ilyenkor számukra – még az ügyvezető tiltakozása ellenére is – fontos megteremteni a betekintési jogot. Ha ezt nem biztosítanánk ilyen intézményesített formában és csak a vezető tisztségviselőre korlátoznánk a betekintést, akkor ezzel sérülhetne a tulajdonosok jogos ellenőrzési igénye, lehetsége.”

Nagyon sokszor merül fel a felelősség kérdése – főleg akkor, ha az ügyfélnek valamilyen kára származik. Sokszor azonban az ügyfelek a saját gazdálkodási problémáikat is megpróbálják a könyvelőre vetíteni. Hogyan lehet ezt kizárni a könyvelésre vonatkozó szerződésben?

„A Könyvelő nem tehető felelőssé azon tételekkel kapcsolatos adózási és számviteli következményekért, amelyek nem az általa könyvelt, rögzített bizonylatokból, nem az általa végzett számításokból, jelentésekből, könyvelési kimenetekből erednek. (Nem tartoznak ide a Könyvelő alvállalkozói által végzett ilyen jellegű tevékenységből származó károk, azokért a Könyvelő a felelős.)

Magyarázat:

A vállalkozás gazdálkodása nagyon összetett feladat, amelynek csak egy része a könyvelés. A hibák, a működési anomáliák, a megalapozatlan vezetői döntések azonban jellemzően a könyvelésből kijövő outputokban kerülnek napvilágra, illetve a hatóságok látókörébe. Sajnos sok ügyfél nem látja a gazdálkodás komplexitását és abban a saját vezetői szerepét. Egyszerűbb megoldás a könyvelőre – mint a rossz hír előállítójára vagy hozójára – testálni minden negatívumot (eredménytelenség, bírság, pótlékok, többletköltségek stb.). Éppen ezért a felelősségi szabályok között rá kell világítani arra, hogy a működésből eredő felelősség és a könyvelésből eredő felelősség két külön dolog.”

A könyvelő által nyújtott garanciák az ügyfél bizalmát erősítik. Milyen garanciákat lehet megfogalmazni a könyvelési szolgáltatással kapcsolatosan:

„A Könyvelő széleskörű és jelentős szakmai tapasztalattal, segítőkész szakmai kapcsolatrendszerrel, valós referenciákkal rendelkezik. Rendelkezésre áll minden olyan jogforrás, szakirodalom, amely biztosíthatja az Ügyfélnél felmerülő kérdések leghatékonyabb kezelését. Ezzel a Könyvelő komplex szolgáltatást és megbízható háttérrel tud az Ügyfélnek nyújtani.

Magyarázat:

A vállalkozások egy része azért könyveltet könyvelőirodával, mert ott jóval több tudás és tapasztalat halmozódik fel, mint egy saját alkalmazott könyvelőnél. Ha a kiszervezett könyvelő is úgy érzi, hogy tudása, jártassága széleskörű, akkor ezt – bizalomerozósítésként is – érdemes garanciaként nyújtani.”

Nem feledkezhetünk meg a pénzmosásról és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeinkről. Ezek egy részéről az ügyfeleket is tájékoztatni kell. Erre jó lehetőség az ÁSZF.

„A Könyvelő megtagadhatja azon tételek lekönyvelését, elszámolását, amelyek pénzmosásra, az ún. »fekete gazdaságban« való részvételre utalnak. Ha az Ügyfél ezt másként látja, a Könyvelő ezeknek a tételeknek a könyvelését az Ügyfél által cégszerűen aláírt, a lekönyvelendő számlára való hivatkozással ellátott írásos utasítás alapján végzi el.

Magyarázat:

A »fekete gazdaságra« utaló jelek esetén, ha a könyvelő megtagadja a tétel könyvelését és megkapja az ügyféltől az írásos utasítást, akkor az ügyfél utasítása sem menti fel a könyvelőt a pénzmosásra utaló jel bejelentése alól!”

A titoktartási szabályok most változtak. A szabályozás kikerült a Ptk.-ból, s helyette új törvény született. Ennek megértésében igyekszünk segítséget nyújtani, illetve ajánlunk olyan mintaszövegeket, amelyeket be lehet építeni a saját könyvelői szerződésbe.

„A Könyvelő olyan belső szervezeti rendszert és közös értékrenden alapuló etikai normarendszert alakított ki és működtet, amely biztosítja, hogy munkavállalói és alvállalkozói is egységesen értelmezik az üzleti titok fogalmát és betartják az üzleti titok kezelésére vonatkozó szabályokat.

Magyarázat:

Ez is garancia az ügyfél számára, amire a garancia-vállalásnál már utaltunk. Bármely vállalkozás kénytelen felelősséget vállalni a saját munkatársai tevékenységéért. Így a könyvelő is! A könyvelő, mint vállalkozás köti a szerződést az ügyféllel, de az eredmény és a kapcsolattartás egyéneken, munkavállalókon keresztül történik. Az Mt. a munkavállalókra vonatkozóan titoktartási kötelezettséget ír elő. Ezt mindenképp ki kell bővíteni az ügyfelekre vonatkozó üzleti titok őrzésével.”

Természetesen a GDPR sem maradhat ki a szerződésből és az együttműködési szabályozás alól. Sokszor kell ebben a témában is visszanyúlni a jogszabály megfogalmazásaihoz.

„A Könyvelőnél (mint Adatfeldolgozónál) működik adatvédelmi tisztségviselő. Az adatvédelmi tisztségviselő neve és elérhetősége: XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX

Magyarázat:

A könyvelés és főleg a bérszámfejtés olyan terület, ahol nagyszámban fordul elő személyes adat, sőt szenzitív adat. Ezeknek az adatoknak a kezelése vagy feldolgozása kontrollt igényel, ezért ajánlott az adatvédelmi tisztviselő kinevezése. A könyvelési területre vonatkozóan adatvédelmi tisztviselő kijelölését a GDPR következő részéből lehet levezetni.

37. cikk

Az adatvédelmi tisztviselő kijelölése

(1) Az adatkezelő és az adatfeldolgozó adatvédelmi tisztviselőt jelöl ki minden olyan esetben, amikor:

[...]

b) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó fő tevékenységei olyan adatkezelési műveleteket foglalnak magukban, amelyek jellegüknél, hatókörükénél és/vagy céljaiknál fog-

va az érintettek rendszeres és szisztematikus, nagymértékű megfigyelését teszik szükségessé;”

És végül, de nem utolsó sorban a honorárium kérdéskörét tekintjük át. Milyen árképzési rendszerek vannak? Ezeknek mi a feltétele, előnye és hátránya? Igyekszünk tippeket adni ahhoz is, hogy a könyvelő minden teljesítményének ki-számlázására legyen meg a jogalap.

„Az Ügyfélre vonatkozó bejelentési kötelezettségek teljesítése, statisztikák és hasonló nyomtatványok elkészítésére vonatkozóan a Könyvelő az általa kitöltött oldalak száma alapján jogosult adminisztrációs díjtételre a könyvelésre vonatkozó szerződésben meghatározott mértékben.

Magyarázat:

Sok olyan feladat, munkafolyamat van, amit nehéz mérni. Erre lehet egy módszer az, ha a kitöltött oldalak alapján állítják meg a díjakat. A díjtételnek a kiszámítása sok ilyen feladat átlagos időráfordítása alapján határozható meg. Persze ehhez ismét szükséges a valós munkaidőanalízis.”

Jó olvasgatást kívánunk!

Dr. Sallai Csilla

KARÁCSONY IMRÉNÉ ROVATA

AZ ÉRTÉKPAPÍR-JUTTATÁSOK KÜLÖNLEGES ESETEI

Előző számunkban ismertettük az ingyenesen vagy kedvezményesen szerzett értékpapír formájában keletkező bevételek adókötelezettségét. Jelen cikkünkben a fő szabályoktól eltérő előírások szerint adóztatott, meghatározott feltételekkel történő értékpapír-juttatások eseteit mutatjuk be.

1. Dolgozói részvényjuttatás

1.1 A dolgozói részvény

A dolgozói részvény kibocsátásáról, átruházásáról a Ptk. rendelkezik. Eszerint dolgozói részvényt a részvénytársaság teljes, illetve részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalói számára ingyenesen vagy a részvény névértékénél alacsonyabb, kedvezményesen áron lehet kibocsátani. A dolgozói részvényt a részvénytársaság alaptőkéjének felemelésével egyidejűleg, legfeljebb a felemelt alaptőke tizenöt százalékáig lehet forgalomba hozni.

Nincs akadálya annak sem, hogy a dolgozói részvény osztalékelsőbbiséget biztosítson, viszont ez esetben e jogot az osztalékelsőbbiséget biztosító részvényosztályba tartozó részvényekkel rendelkező részvényeseket követően gyakorolhatja a magánszemély [Ptk. 3:236. §].

A dolgozói részvény a részvénytársaság munkavállalóira és azokra a volt munkavállalókra ruházható át érvényesen, akik számára az alapszabály ezt a jogot

a részvénytársasággal fennállt korábbi munkaviszonyukra tekintettel biztosítja. Ha a volt munkavállaló a dolgozói részvény megszerzésére már nem jogosult, dolgozói részvényeit a munkaviszonya megszűnésétől számított hat hónap elteltét követő első közgyűlésig átruházhatja.

A dolgozói részvény tulajdonosának halála esetén az örökös

- ha hagyatéki eljárásra nem került sor, az örökös halálától,
- hagyatéki eljárás esetén a hagyaték teljes hatályú átadásáról rendelkező hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedése napjától,
- öröklési per esetén a bírósági ítélet jogerőre emelkedése napjától

számított hat hónap elteltét követő első közgyűlésig ruházhatja át a dolgozói részvényt.

Ha a volt munkavállaló, illetve az örökös a számára biztosított határidő alatt a dolgozói részvényt nem ruházta át, a részvénytársaság a határidőt lezáró közgyűlésen határozhat a dolgozói részvény bevonásáról vagy arról, hogy a dolgozói részvényt más részvény-

fajtvá átalakítva értékesíti. Ebben az esetben a volt munkavállaló, illetve örököse a részvény névértékének megfelelő összegre jogosult, amelyet a részvény bevonásától vagy átruházásától számított harminc napon belül kell számára kifizetni [Ptk. 3:237. §].

1.2 A dolgozói részvény, dolgozói üzletrész juttatásával kapcsolatos adókötelezettségek

1.2.1 A dolgozói részvény juttatása

Az Szja tv. szerint a részvénytársaság munkavállalója által dolgozói részvény formájában megszerzett vagyoni érték nem minősül bevételnek. Ez a rendelkezés külföldi székhelyű részvénytársaság által kibocsátott dolgozói részvényre is alkalmazható, kivéve, ha a székhelye „adóparadicsomban” van [Szja tv. 77/A. § (2) bekezdés d) pont; (3) bekezdés].

1.2.2 A dolgozói részvény bevonása, átalakítása, visszavásárlása

A dolgozói részvény bevonása, átalakítása, visszavásárlása esetén a munkavállalónál munkaviszonyból származó jövedelem keletkezik – a munkavállaló örökösénél egyéb jövedelem – akkor is, ha erre átalakulás, jogutód nélküli megszűnés keretében kerül sor. Jövedelemnek a magánszemély által az említett jogügylet révén megszerzett bevételnek az a része minősül, amely meghaladja az értékpapír megszerzésére fordított érték és az értékpapírhoz kapcsolódó járulékos költségek együttes összegét, de ez az összeg az eredeti szerzőnél, illetve az örökösénél csökkenthető a névérték azon részének 50 százalékával, amely a jegyzett tőkének a saját tőke terhére történő felemeléséből származik [Szja tv. 77/A. § (6) bekezdés].

1.2.3 A dolgozói részvény elidegenítése

Ha a magánszemély a dolgozói részvényét – a Ptk.-ban meghatározott körben – elidegeníti, a keletkező jövedelemre az árfolyamnyereségből származó jövedelemre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni [Szja tv. 67. § (1) bekezdés].

1.3 Dolgozói üzletrész

A dolgozói részvényre vonatkozó szabályokat csupán a 2006. július 1-je előtt dolgozói üzletrészként megszerzett üzletrészre lehet alkalmazni, ugyanis a dolgozói üzletrészek ingyenes vagy kedvezményes juttatására a hatályos Szja tv. nem tartalmaz kivéte-

les szabályt. Mindez azt jelenti, hogy a társaság nem tag munkavállalói esetében a juttatott üzletrész értékéből megállapított jövedelem a juttatáskor munkaviszonyból származó jövedelemként adóköteles, annak bevonása, átalakítása, visszavásárlása, átruházása esetén pedig az árfolyamnyereségre, vállalkozásból kivont jövedelemre vonatkozó általános szabályok érvényesek. Ha a társaság tagja egyben alkalmazott is, az általános szabályokat (lényegében az adóhalasztást) lehet alkalmazni. Azaz a jegyzett tőkének a saját tőke terhére történő felemelése révén a tagoknak ingyenesen vagy kedvezményesen juttatott üzletrészt nem kell ugyan bevételként figyelembe venni a juttatáskor, de utóbb az üzletrész bevonása, átalakítása, visszavásárlása, átruházása esetén nekik is az árfolyamnyereségre, vállalkozásból kivont jövedelemre vonatkozó általános szabályok szerint kell adózniuk, a jegyzett tőkének a saját tőke terhére történő felemeléséből származó értékrész nem vonható le.

Tipp

A hatályos Ptk. dolgozói üzletrészről nem tesz említést, de annak lehetőségét nem tiltja, így a dolgozói részvények mintájára dolgozói üzletrészek jelenleg is kialakíthatóak [16/2017. Számvetési kérdés].

2. A munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében szerzett értékpapír

2.1 A munkavállalói értékpapír-juttatási program

A munkavállalói értékpapír-juttatási program az Szja tv.-ben szabályozott olyan juttatási rendszer, amelynek keretében a cégek munkavállalói részére – meghatározott feltételek teljesülése esetén – értékpapír (üzletrész, részvény), vagy ahhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog (vételi, jegyzési jog) juttatható kedvező adózás mellett.

A munkavállalói értékpapír-juttatási program (juttatási rendszer) főbb jellemzői [Szja tv. 77/C. § (1a) bekezdés]:

- A program keretében kizárólag a gazdasági társaság vagy annak kapcsolt vállalkozása által kibocsátott értékpapírt lehet szerezni, és kizárólag a gazdasági társaság munkavállalója vagy vezető tisztségviselője vehet részt, szerezhet értékpapírt a programban.
- A gazdasági társaság munkavállalói és vezető tisztségviselői közül a részvételre jogosultak körét nem a munkaköri feladattal kapcsolatos egyéni teljesítménytől függő ismérv határozza meg, a juttatásra

való jogosultság semmilyen módon nem kapcsolódik a munkavállaló, vezető tisztségviselő egyéni teljesítményéhez.

- Az adóéven belül részt vevő magánszemélyek legfeljebb 25 százaléka lehet vezető tisztségviselő, az adóéven belül a vezető tisztségviselők legfeljebb a megszerzhető összes értékpapír együttes névértékének 50 százalékát kitevő együttes névértékű értékpapírt szerezhetnek.
- A gazdasági társaság és a kibocsátó számviteli vezetője, felügyelő-bizottsági tagja és e személyek közeli hozzátartozója a program keretében nem szerezhet értékpapírt.
- A programot teljes körűen írásban meg kell hirdetni a gazdasági társaság munkavállalói és vezető tisztségviselői körében, és a tájékoztató másolatát a kötelező tartási időszak kezdőnapját követő hónap 20. napjáig meg kell küldeni az adóhatóságnak.

2.2 A munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében szerzett jövedelem

A kedvező adózás lényege, hogy ha a magánszemély munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében szerez értékpapír formájában jövedelmet, a szerzéskor nem kell adóznia, és utóbb (a kötelező tartási időszakot követően), amikor az így szerzett értékpapírt eladja, a jövedelem nem munkaviszonyból származónak, hanem ellenőrzött tőkepiaci ügyletből származó jövedelemnek, árfolyamnyereségnek vagy vállalkozásból kivont jövedelemnek minősül. Emellett az értékpapír által biztosított tulajdonosi jogosultságok alapján a munkavállaló osztalékra is jogosulttá válhat.

A kedvezményes adózás munkavállalónként évente legfeljebb 1 millió forint együttes szokásos piaci értékű juttatásra érvényesíthető. Az egymillió forintot meghaladó értékű értékpapír megszerzése esetén a meghaladó rész adókötelezettségét az értékpapír formájában megszerzett vagyoni értékre irányadó szabályok szerint kell megállapítani (*lásd az előző számban megjelent cikkünket*).

A kötelező tartási időszak az értékpapír letétbe helyezésének napjától, e nap naptári évét követő második naptári év utolsó napjáig tart. A vételi, jegyzési vagy más hasonló jog gyakorlása révén megszerzett értékpapír esetében a kötelező tartási időszak kezdete az a nap, amelytől kezdődően a magánszemély a jog gyakorlására jogosult. Ha azonban a magánszemély a jog gyakorlására csak a jog alapításának évét követő második év letelte után jogosult, vagy egyéb-

ként, ha a jog alapítása és gyakorlása közötti időszak eléri (vagy meghaladja) az említett kötelező tartási időszakot, ekkor a joggyakorlást követően megszerzett értékpapírra nincs további kötelező tartási időszak [Szja tv. 77/C. § (24) bekezdés].

Fontos, hogy a munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében a munkavállaló által értékpapír formájában megszerzett vagyoni érték akkor nem minősül bevételnek, ha

- a program szervezője vagy a kibocsátó az értékpapírt a közvetlen átadás (birtokba adás) helyett kötelező tartási időszakra a magánszemély javára egyedi letétbe helyezi, vagy
- a magánszemély a program keretében kizárólag értékpapírra vonatkozó vételi, jegyzési vagy más hasonló jogot szerez és e jog gyakorlására csak a jog alapításának évét követő második év letelte után jogosult

[Szja tv. 77/C. § (1) bekezdés].

A letétbe helyezést a tőkepiacról szóló törvény szerinti befektetési szolgáltatónál, vagy – ha a kibocsátó külföldi székhelyű jogi személy, egyéb szervezet – bármely EGT-államban, illetve az OECD tagországaiban működő, a külföldi jog szerinti befektetési szolgáltatónál kell megtenni.

Az egymillió forintos korlát számításánál a halasztott vételi jog gyakorlása révén megszerzett értékpapír esetén az értékpapírnak a joggyakorlás napjára megállapított szokásos piaci értékét kell figyelembe venni [Szja tv. 77/C. § (18) bekezdés].

Ha a munkavállaló több programban vesz részt, a kedvezmények együttes összege sem haladhatja meg adóévenként az egymillió forintot, s ha a kedvezményesen szerzett értékpapír szokásos piaci értéke eléri az egymillió forintos értékhatárt, akkor arról tájékoztatnia kell az összes program szervezőjét.

A kötelező tartási időszakban bekövetkező egyes esetekben (például munkaviszony megszűnése, kötelező tartási időszakon belül történő értékesítés)

- a munkavállalónál munkaviszonyból származó jövedelemként,
 - a kötelező tartási időszak kezdő napján a program szervezője vezető tisztségviselőjének minősülő magánszemély esetében nem önálló tevékenységből származó jövedelemként,
 - a juttatásban részesült magánszemély halála esetén az örököse által megszerzett egyéb jövedelemként
- adóköteles.

Ezekben az esetekben a kifizetőnek az előleget a nem pénzben adott jövedelemre irányadó szabályok szerint kell megállapítania és levonnia.

3. A Munkavállalói Résztulajdonosi Program keretében szerzett jövedelem

3.1 A Munkavállalói Résztulajdonosi Program (MRP)

A Munkavállalói Résztulajdonosi Program (MRP) lényegét tekintve egy törvényben szabályozott olyan szervezeti forma és speciális adózás együttese, amely lehetővé teszi, hogy segítségével a gazdasági társaságok vagyonában az általuk foglalkoztatott munkavállalók szervezett keretek között kedvezményes feltételekkel szerezhessenek vagyoni részesedést, illetve jövedelmet.

Az MRP-szervezet létrehozására, működésére vonatkozó szabályozást a Munkavállalói Résztulajdonosi Programról szóló 1992. évi XLIV. törvény (a továbbiakban: Mrp tv.) tartalmazza. Ez a törvény, valamint a hozzá fűződő adószabályok eredetileg az állami vállalatok magántulajdonba kerülésének előmozdítása céljából jelentek meg (ún. hagyományos MRP).

A 2015. november 28-ától módosult új Mrp tv. kiegészült a javadalmazási politika keretében megszerzhető pénzügyi eszközök kezelését szolgáló MRP- (ún. javadalmazási MRP-) szervezetekre vonatkozó szabályozással, valamint az ehhez igazodó adókedvezményekkel.

3.2 Hagyományos MRP

A hagyományos MRP-szervezetek tekintetében az Szja tv. általánostól eltérő külön szabályai a következők.

Az MRP keretében privatizált cég vagyonrészeinek a résztvevő tulajdonába adásakor adómentes a cégvagyonot képviselő értékpapír (ide nem értve a résztvevőtől visszavásárolt vagyonrésznek minősülő értékpapírt) formájában juttatott jövedelem. Ez az MRP-szervezet analitikájában a megszerzett részvények, üzletrészek között elkülönítetten kimutatott, a résztvevő tulajdonába adott értékpapír ráfordításként elszámolt beszerzési (nyilvántartási) értékéből az a rész, amely meghaladja a tulajdonba adás időpontjáig a résztvevő által saját erő címén befizetett összeg alapján az MRP-szervezet által elszámolt bevételt. Az adómentes juttatás összegéről az MRP-szervezetnek résztvevőnként az adóévet követő január 31-éig adatot kell szolgáltatnia az adóhatóság számára [Szja tv. 1. számú melléklet 8.31. pont].

Az MRP-szervezet megszűnésekor a résztvevő magánszemélynek vállalkozásból kivont jövedelem címén keletkezik adókötelezettsége az Szja tv. 68. § (5) bekezdése alapján. A rendelkezés szerint ez a jövedelem a résztvevő magánszemély által a megszűnt MRP-szervezet vagyonából megszerzett bevételnek

az a része, amely meghaladja a részére még járó, de a tulajdonába korábban nem került, a privatizált cég vagyonát képviselő – a szervezet analitikájában elkülönítetten kimutatott – értékpapírok (kivéve a visszavásárolt vagyonrésznek minősülő értékpapírokat) együttes könyv szerinti értékét. Ez azt jelenti, hogy vállalkozásból kivont adóköteles jövedelemnek csak a tulajdonba adott visszavásárolt saját értékpapír könyv szerinti értéke, továbbá az esetlegesen más formában (pl. más értékpapírokból) vagy pénz formában kiadott vagyonrész számít.

Visszavásárolt értékpapírnak csak az minősül, amelyet az MRP-szervezet a résztvevőktől (jelenlegi vagy volt tagoktól) vásárolt vissza, míg a privatizált cég más (nem MRP-tag) tulajdonosától a programban megszerzett saját részvényei, üzletrészei viszont a „még járó” nem adóköteles bevételrészbe tartoznak.

A bevételt és az értékpapírok könyv szerinti értékét a szervezet utolsó üzleti évről elkészített beszámolót alátámasztó nyilvántartások szerint kell megállapítani. A jövedelem megállapításakor a bevétel csökkentéseként elszámolt értékpapírok együttes könyv szerinti értékéről az MRP-szervezetnek az adóbevallás benyújtására előírt határidőig résztvevőnként adatot kell szolgáltatnia az adóhatóság részére.

Ha utóbb a résztvevő magánszemély az MRP által a tulajdonába adott, illetve a vagyonfelosztáskor megszerzett értékpapírt (a privatizált cég üzletrészt, részvényét) átruházza, a bevételből az árfolyamnyereségre vonatkozó szabályok szerint kell a jövedelmet megállapítania. Ekkor az átadásig saját erő címén befizetett összegből az értékpapírra arányosan jutó rész (saját erő hiányában nulla), illetve az olyan (pl. visszavásárolt) értékpapír esetében, amelynek a tulajdonba adásakor adót kellett fizetni, az adóalap (azaz a könyv szerinti érték) számít szerzési értéknek [Szja tv. 67. § (9) bekezdés ag) és af) pont].

3.3 Javadalmazási MRP

A javadalmazási MRP az alapító által meghirdetett javadalmazási politika alapján, az annak hatálya alá tartozó munkavállalók, tisztségviselők vagy egy részük részvételével indított jogi személy. A hagyományos MRP-től különbözik a résztvevőiben, az értékpapír-juttatás céljában, valamint abban is, hogy a javadalmazási MRP-ben a résztvevők és – pénzbeli hozzájárulás nyújtása esetén – az alapító osztalékra jogosító részesedést is szerezhhetnek, míg a hagyományos MRP-ben sem az alapító, sem a résztvevők nem rendelkeznek az MRP-ben részesedéssel. A két MRP-forma között eltérés van a résztvevők által meg-

szerzett vagyoni érték alapján fizetendő szja-kötelezettségben, továbbá az MRP társaságiadó-alapjának levezetésében is. Lényeges eleme a szabályozásnak, hogy az új típusú MRP-t a hitelintézeteknél és a biztosítóknál is lehet alapítani.

3.3.1 A javadalmazási politika

Javadalmazási politikának minősül az olyan szabályzat, amelynek célja a jogi személy által kibocsátott értékpapír vagy ahhoz kapcsolódó, értékkel bíró jog ingyenes vagy kedvezményes, de

- a jogi személy gazdasági teljesítményének jövőbeli javulásához, vagy
- jogszabályban előírt hatékony és eredményes kockázatkezeléséhez, vagy
- a jogi személy által kibocsátott részvények tőzsdei bevezetéséhez

kapcsolódó feltételhez kötött átruházása, illetve átengedése a jogi személy vagy az annak (közvetlen vagy közvetett) többségi befolyása alatt álló más jogi személy munkavállalói, vezető tisztségviselői javára.

Javadalmazási MRP-t az Európai Unió tagállamában, az EGT-ben részes más államban vagy az OECD tagállamában székhellyel rendelkező jogi személy indíthat. Csak javadalmazási MRP-t indíthat viszont közülük is a pénzügyi intézmény, a biztosítóintézet és a befektetési vállalkozás, valamint az olyan jogi személy, amelynek részesedését, vagy a benne többségi befolyással rendelkező jogi személy által kibocsátott értékpapírt az Európai Unió tagállamának szabályozott piacán engedélyezték.

3.3.2 A résztvevők adókötelezettsége

A javadalmazási MRP magánszemély résztvevője nem szerez bevételt a szervezet tagi részesedésének és a szervezet által kezelt pénzügyi eszközöknek, értékpapírnak a javadalmazási politika szabályzata szerint történt megszerzésével összefüggő kedvezmény révén. Továbbá nem minősül bevételnek a magánszemély által értékpapír formájában megszerzett vagyoni érték, ha a magánszemély az értékpapírt javadalmazási MRP résztvevőjeként szerezte [Szja tv. 7. § (1e) bekezdés; 77/A. § (2) bekezdés i) pont].

Adóköteles jövedelmet a javadalmazási MRP résztvevője osztalék (osztalékelőleg) és vállalkozásból kivont jövedelem címen szerez.

Vállalkozásból kivont jövedelemnek a javadalmazási MRP vagyonából a tagi részesedés bevonására tekintettel a szervezet résztvevője által megszerzett bevétel minősül. Ha a javadalmazási politika szabályzata szerint

a bevont tagi részesedéshez kapcsolódóan az MRP-szervezet által vagyoni hozzájárulásként átvett pénzügyi eszközök ellenérték fejében illetik meg a résztvevőt, akkor a jövedelem megállapításánál (legfeljebb a bevétel összegéig) a résztvevő által a tagi részesedés bevonásáig megfizetett összeget bevétel-csökkentő tételként kell számításba venni. Ha azonban a résztvevőt terhelő ellenérték teljesítése úgy történik, hogy az ellenértéket az MRP-szervezet levonja a résztvevőt a tagi részesedése bevonására tekintettel megillető igény összegéből, akkor az így levont összeget sem a résztvevő által megszerzett bevételként, sem az általa megfizetett ellenértékként nem lehet számításba venni. A résztvevő halála esetén örököse, vagy az általa a tagi részesedés kedvezményezettjeként megjelölt magánszemély a vállalkozásból kivont jövedelem megállapításakor a résztvevővel esik egy tekintet alá [Szja tv. 68. § (6) bekezdés].

3.3.3 Adatszolgáltatási kötelezettség

Az MRP-szervezetnek résztvevőnként, az adóévet követő év január 31-éig adatot kell szolgáltatnia az adóhatóság részére a résztvevőnek a tagi részesedése bevonása következtében, arra tekintettel átadott összes részvénynek az átadásuk napjára megállapított együttes szokásos piaci értékéről, valamint – ha az MRP alapjául szolgáló javadalmazási politika az átadott részvény ellenértékének megfizetéséről rendelkezett – a részvények ellenértékének a résztvevő által már megfizetett összegéről [77/A. § (2) bekezdés i) pont].

4. Kedvezményezett részesedéscsere

4.1 A kedvezményezett részesedéscsere fogalma

Kedvezményezett részesedéscsere az a jogügylet, amelynek alapján egy társaság (a megszerző társaság) részesedést szerez egy másik társaság (a megszerzett társaság) jegyzett tőkéjében annak ellenében, hogy a jegyzett tőkéjét képviselő értékpapírt bocsát ki, és azt, valamint – szükség esetén – legfeljebb az átadott összes értékpapír együttes névértékének (névérték hiányában arányos könyv szerinti értékének) a 10 százalékát meg nem haladó pénzeszközt ad a megszerzett társaság tagjainak, részvényeseinek. További feltétel, hogy a jogügylet révén a megszerző társaság elnyeri a szavazati jogok többségét vagy, ha a jogügylet előtt a szavazati jogok többségével már rendelkezett, azt tovább növeli a megszerzett társaságban.

A megszerzett társaság magánszemély tagjának, részvényesének azáltal keletkezik jövedelme, hogy értékpapírijaiért cserében magasabb szokásos piaci

értékű értékpapírhoz jut hozzá, illetve pénzben is szerezhethet bevételt.

4.2 A magánszemély adókötelezettsége

Kedvezményezett részesedéscsere esetében a megszerzett társaság magánszemély tagjánál, részvényesénél a jogügylet alapján keletkező bevételből a jövedelmet az árfolyamnyereségből származó jövedelemre vonatkozó rendelkezések szerint kell megállapítani, a magánszemély választása szerint.

- A megszerzett társaság magánszemély tagja által elért bevételből (a jogügylet alapján megszerzett értékpapír szokásos piaci értékének és az átadott pénznek az együttes összegéből) a jövedelmet az árfolyamnyereségből származó jövedelemre vonatkozó rendelkezések szerint kell megállapítani. Ilyen esetben levonható szerzési értéként a megszerzett társaság volt értékpapírjának szerzési értéke vehető figyelembe. A pénzben kapott részből az adót a kifizetőnek kell levonnia és befizetnie. A további részre és annak adójára vonatkozóan a magánszemély számára igazolást kell kiadnia, és tájékoztatnia kell arról, hogy az adót neki kell befizetnie.
- A nem pénzben kapott részre vonatkozóan a magánszemély az ügylet időpontjában választhatja, hogy a jogügylet alapján megszerzett értékpapír szokásos piaci értékét nem tekinti bevételnek, hanem az adót majd az értékpapír átruházásakor az átruházásból származó bevétel alapján megállapított jövedelem után fizeti meg. Erről legkésőbb az átruházás időpontjában nyilatkozhat a kifizetőnek,

valamint e választását adóbevallásában be kell jelentenie az adóhatóságnak.

4.3 Adatszolgáltatási, nyilvántartási kötelezettség

Ha a magánszemély a kedvezményezett részesedéscsere révén megszerzett értékpapír szokásos piaci értékét az ügylet időpontjában nem tekinti bevételnek, a kifizetőnek az adóévet követő január 31-éig a 'K73-as nyomtatványon adatot kell szolgáltatnia az adóhatóság részére a kedvezményezett részesedéscsere keretében a magánszemélynek juttatott összes értékpapírról.

A magánszemélynek a kedvezményezett részesedéscsere révén megszerzett összes értékpapírról elkülönített nyilvántartást kell vezetnie. Az értékpapírok szerzési értékének a kedvezményezett részesedéscsere keretében átruházott értékpapírok megszerzésére fordított érték (vagyis a megszerzett társaságban volt részesedés, értékpapír szerzési értéke), illetve – ha a magánszemély nem választotta az adókötelezettséget – az az érték minősül, amelynek alapján az ügylet időpontjában az árfolyamnyereséget (amely után az adót megfizette) megállapította, vagyis az akkori szokásos piaci érték.

Karácsony Imréné
partner

BONÁ CZ ZSOLT ROVATA

A JOGCÍM NÉLKÜLI PÉNZFELVÉTEL ADÓZÁSI KÖVETKEZMÉNYEI

Az adóhatóság az Adó- és Vámértékesítő 2018. évi 8. számának 54. pontjában foglalta össze, hogy a jogcím nélküli pénzfelvétel esetén a gazdasági társaságnak és a pénzt felvevő magánszemélynek milyen adókötelezettségei keletkeznek.

Az adóhatóság jogértelmezését egy olyan esetet alapul véve vezette le, amelyben egy gazdasági társaság belső ellenőrzés keretében vizsgálatot folytatott le, amely során megállapítást nyert, hogy a 2017. üzleti évben a volt ügyvezető – a jogcím megjelölése nélkül –

több alkalommal is úgy vett fel pénzüsségeket a Kft. pénzforgalmi számlájáról, hogy azoknak a társaság érdekében történt felhasználását semmilyen bizonylat vagy okirat nem igazolta. Az adóhatóság álláspontja szerint először azt kell megvizsgálni, hogy a vázolt

esetben a gazdasági társaság kifizetőnek minősül-e. Ezt a 2017. évi CL. törvény 7. § 31. pontja, 2018. január 1-jét megelőzően pedig a 2003. évi XCII. törvény 178. § 18. pontja alapján kell megítélni.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések a kifizető fogalmát azonosan határozzák meg a következők szerint: kifizetőnek minősül az a belföldi illetőségű jogi személy, egyéb szervezet, egyéni vállalkozó, amely (aki) adókötelezettség alá eső jövedelmet juttat, függetlenül attól, hogy a juttatást közvetlenül vagy megbízottja (posta, hitelintézet) útján teljesíti.

Az adóhatóság megítélése szerint vázolt esetben a gazdasági társaság nem minősül kifizetőnek a bankszámlájáról felvett összegek tekintetében.

Ugyanis az adókötelezettség alá eső jövedelem juttatása szándékos magatartást feltételez, azaz a társaságnak kifejezetten szándékában állt a jövedelem juttatása.

Ez a tényállási elem a vázolt helyzetben nem valószínű, mivel a társaság a magánszemély általi pénzfelvételekről utólag értesült, valamint egyet nem értését kifejezheti azzal, hogy a volt ügyvezetővel szemben a felvett összegek utólagos megtérítésére irányuló intézkedéseket foganatosít.

Az adóhatóság véleménye szerint a gazdasági társaság kifizetőnek tekinthető, ha a pénzüsszeg volt ügyvezető általi elvonásának feltárását követően a magánszemély tartozását elengedi. Ugyanis a tartozás elengedése tudatos döntés, amely már megalapozza a gazdasági társaság kifizetői minősítését. Ebben az esetben a társaság a tartozás elengedésének időpontjában kifizetőnek minősül, amely következtében a juttatott (elengedett) összeg tekintetében a személyi jövedelemadó, illetve járulék megállapítására, levonására válik kötelezetté és ezzel összefüggésben bevallási kötelezettség terheli.

Amennyiben a gazdasági társaság nem minősül kifizetőnek, akkor az állásfoglalás szerint az alábbi adózási szabályok irányadóak.

A bankszámláról felvett összeg az Szja tv. 4. § (2) bekezdése alapján a magánszemély bevételeként minősül.

Tekintettel arra, hogy a volt ügyvezető a pénzfelvételek időpontjában nem állt a társasággal jogviszonyban, ezért a bevételeként minősülő összeg az Szja tv. 28. § (1) bekezdése értelmében egyéb jövedelemnek tekintendő. A kifizetői minőség hiányában a gazdasági társaságot nem terhelheti adóelőleg-levonási kötelezettség, hanem az Szja tv. 46. § (9) bekezdése szerint ez a kötelezettség a volt ügyvezetőt magánszemélyként terheli, amelynek határideje a negyedévet követő hónap 12. napja.

A járulékfizetési kötelezettség két alapvető feltétele a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony, illetőleg a járulékalapot képező jövedelem megléte. Bármely feltétel hiányában járulékkötelezettség nem merülhet fel.

Az összevont adóalapba tartozó jövedelmet – ide tartozik a magánszemély egyéb jövedelme is – az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény 3. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi hozzájárulás terheli.

E jogszabályi rendelkezés 11. § (2) és (8) bekezdése alapján, ha a jövedelem nem kifizetőtől származik, az egészségügyi hozzájárulást a magánszemély állapítja meg, fizeti meg és vallja be előlegként, az adóelőleg, illetőleg az adó megfizetésével egyidejűleg.

Ha a jövedelem után a magánszemély kötelezett az egészségügyi hozzájárulás megfizetésére (kivéve, ha az költségként elszámolható, vagy azt számára megtérítették), akkor az Szja tv. 29. §-ában meghatározottak szerint a jövedelem 84%-át kell jövedelemként figyelembe venni.

Az állásfoglalásban foglaltak értelemszerűen nemcsak gazdasági társaság esetében irányadóak, hanem minden más szervezeti formában működő adózó esetén is.

Tegyük fel, hogy a társaság bankszámlájáról a regnáló ügyvezető vagy bármely más személy vett fel egy vagy több alkalommal pénzüsszegeket, de az adóhatóság megítélése szerint ezek felhasználását hiteles dokumentumok nem támasztják alá. Ebben az esetben az adóhatóság a felvett pénzüsszegeket a magánszemély jövedelmének tekinti és a tájékoztatásban foglalt alapelv alapján dönti el, hogy a társaság kifizetőnek tekinthető-e.

Álláspontom szerint a társaság nem minősíthető kifizetőnek kizárólag azon az alapon, hogy a pénzfelvételek időpontjában a társaság nevében az ügyvezető jogosult volt önállóan eljárni. Véleményem szerint a társaság kifizetői minősége akkor állapítható meg, ha az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítja, hogy a pénzfelvétel útján a társaság jövedelmet kívánt juttatni az ügyvezető vagy a pénz felvevője részére.

Amennyiben az ügyvezető egyben a társaság egyszemélyes tulajdonosa is, akkor a társaságot az adóhatóság mindenképpen kifizetőnek fogja minősíteni. Megítélésem szerint a kifizetői minőség megállapítása nem alapítható kizárólag arra, hogy az ügyvezető egyben a társaság többségi tulajdonosa, illetve közvetve (pl. a többi tag köze-

Tipp

li hozzátartozója) meghatározó befolyást gyakorolhat a társaság működésére, mivel ügyvezetői jogosultságait rosszhiszeműen, kizárólag saját javára, a többi tag tudatos megkárosításának szándékával is gyakorolhatja.

Az állásfoglalás a pénzfelvételt veszi alapul, de adózási szempontból a juttatás formája lényegtelen (az Szja tv. értelmében bármilyen formában realizált vagyoni érték bevételnek tekin-

tendő). Ebből adódóan az adóhatóság akkor is az állásfoglalásban foglaltakat veszi alapul, ha megállapítása szerint az ügyvezető (vagy nem ügyvezető tag, munkavállaló, vagy más személy) a társaság tulajdonát képező vagyontárgyat véglegesen magához vette.

Bonácz Zsolt
adószakértő

BONÁ CZ ZSOLT ROVATA

A FELTÉTELES ADÓBÍRSÁG KEDVEZMÉNY FELTÉTELENEK TELJESÍTÉSE

Az Adó- és Vámértesítő 2018. évi 8. számának 53. pontjában foglaltak alapján a feltételes adóbírság kedvezmény igénybevételéhez szükséges megfizetési feltétel teljes mértékben vagy részben teljesíthető a jogszerűen igényelt adó beszámításával, valamint az egyes adónemek közötti átvezetés útján is.

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 216. §-a alapján, ha az adózó az utólagos adómegállapításról hozott elsőfokú határozat elleni fellebbezési jogáról lemond, és esedékességig a határozatban előírt adókülönbözetet megfizeti, mentesül a kiszabott adóbírság ötven százalékának megfizetése alól.

Az adóhatóság a jogerőre emelkedett elsőfokú határozatban foglalt megállapítással/megállapításokkal érintett adónem(ek)ben előírja és/vagy jóváírja az adókülönbözeteket, s a keletkező pozitív előjelű egyenleget szükséges az adózónak a kedvezmény igénybevételéhez az adóhatóság felé pénzügyileg rendezni.

Tipp

Ha az adókülönbözetek előírását és/vagy jóváírását követően az érintett adónem(ek)ben negatív előjelű vagy nulla egyenleg mutatkozik, akkor a feltételes adóbírság kedvezmény az adózót a fellebbezési jogról való lemondásra tekintettel automatikusan megilleti.

Az Art. 216. §-a nem tartalmaz olyan kitételt, hogy a megfizetési feltétel kizárólag az adóhatósághoz történő befizetés útján teljesíthető.

Korlátozó rendelkezés hiányában az adózó jogszerűen visszaigényelt adóját, vagy valamely adónemben fennálló túlfizetését is felhasználhatja fizetési kötelezettségének teljesítésére.

A feltételes adóbírság kedvezmény akkor is megilleti az adózót, ha fizetési kötelezettségének részben a jogszerűen visszaigényelt adó beszámításával, részben egy vagy több adónemben fennálló túlfizetés terhére kezdeményezett átvezetés útján tesz eleget (feltéve, hogy a kedvezmény egyéb feltételeit is teljesíti).

Az Art. 72. §-a értelmében az adózó bevallásában rendelkezhet arról, hogy az igényelt költségvetési támogatást az adóhatóság az adózó által megjelölt adó vagy egyéb fizetési kötelezettség megfizetésére számolja el. A jogszerűen igényelt költségvetési támogatás beszámításával az adó, vagy egyéb fizetési kötelezettség megfizetettnek, a költségvetési támogatás kiutaltnak minősül.

A visszaigényelt adó a költségvetési támogatással egy tekintet alá esik, így az adózó a visszaigényelt adót is jogosult bevallásában tett rendelkezés útján fennálló adótartozásának megfizetésére felhasználni.

A költségvetési támogatás (visszaigényelt adó) kiutalásának, a bevallás keretében tett rendelkezésben megjelölt adó- vagy egyéb fizetési kötelezettség megfizetése időpontjának az igénylés (bevallás) beérkezésének, de legkorábban a támogatás (adó) esedékességének napját kell tekinteni.

Tipp

Az adózó nem teljesíti a kedvezmény igénybevételének feltételét azzal, ha olyan visszaigényelt adó beszámítását kérelmezi, amely esetében az

esedékesség időpontja későbbi, mint a jogerős határozatból fakadó fizetési kötelezettség esedékessége. Ugyanis a beszámításról szóló rendelkezésben megjelölt adó megfizetésének időpontja nem lehet korábbi, mint a visszaigényelt adó esedékességének napja, még akkor sem, ha az adózó a bevallását (igénylését) az esedékességet megelőzően nyújtja be.

Az adózónak figyelembe kell vennie azt a szabályt is, hogy a fellebbezési jogról való lemondást tartalmazó nyilatkozat benyújtásával egyidejűleg az elsőfokú határozat jogerőre emelkedik, s ettől kell számítani az esedékességi határidőt. Ha ezt a szabályt az adózó figyelmen kívül hagyja, akkor olyan helyzetbe is kerülhet, hogy az esedékesség időpontja megelőzi azon visszaigényelhető adó esedékességét, amelynek terhére az adózó a beszámításra vonatkozó rendelkezést meg kívánja tenni.

Az Art. 74. § (1) bekezdése szerint, ha az adott adó nem tekintetében az adózónak fizetési kötelezettségét meghaladó összeg áll az adószámlán a rendelkezésre, az adóhatóság a túlfizetés összegét kérelemre az adózó, a tartozás megfizetésére kötelezett személy által megjelölt adónemre számolja el.

Amennyiben az adózó az átvezetési kérelmet benyújtotta és az abban feltüntetett túlfizetéssel valóban rendelkezik, akkor a feltételes adóbírság alkalmazhatósága szempontjából az adókülönbséget az átvezetés benyújtásának időpontjával az átvezetett összeg erejéig megfizetettnek kell tekinteni, függetlenül attól, hogy az esedékesség időpontjában a jóváírandó adónemben az átvezetett összeg még nem került jóváírásra.

BonácZ Zsolt
adószakértő

BONÁCZ ZSOLT ROVATA

A TÉVES SZÁMLÁZÁS KÖVETKEZMÉNYE

Számos esetben a számlakibocsátó jogalap nélkül számítja fel az általános forgalmi adót, tekintettel arra, hogy a felek között végbement gazdasági esemény az áfatörvény szerint nem minősül sem termékértékesítésnek, sem szolgáltatásnyújtásnak. Az Áfa tv. 120. § a) pontja szerint az adózó a termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany által – ideértve az éva hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is – rá áthárított forgalmi adót levonásba helyezheti.

A Kúria Kfv.VI.35.035/2017/6. számú ítéletében a számlabefogadó adólevonási jogát elutasította, tekintettel arra, hogy a számla mögött termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás nem húzódott meg. A cikkben az említett ítéletben foglaltakat is áttekintem.

Megítélésem szerint a szerződés megkötését megelőzően lefolytatott előkészítő tárgyalások során arra is feltétlenül ki kell térni, hogy a felek milyen álláspontot képviselnek a teljesítendő ügylet számlázásával kapcsolatban.

Gyakran tapasztalom, hogy az erre vonatkozó előzetes egyeztetések elmaradása esetén a számla címezte minden vizsgálat nélkül elfogadja a számlakibocsátó eljárását, s a befogadott számlában felszámított általános forgalmi adót automatikusan levonható adóként veszi figyelembe.

A számlabefogadó ezen magatartása azzal a következményekkel járhat, hogy nem észleli a számla-

kibocsátó téves eljárását. Ennek következtében nem ismeri fel azt sem, hogy nem áll módjában a számlában felszámított áfa levonása.

A bevezetőben említett ítéletében a Kúria döntését a bizományosi értékesítési konstrukció számlázásával kapcsolatban irányadó, a megbízó és a bizományos közötti ügyletre vonatkozó szabályokra alapította.

A bizományi szerződés alapján a bizományos saját nevében harmadik személy részére a megbízó javára végez értékesítést (eladási megbízás) vagy saját nevében a megbízó javára hajt végre beszerzést (vételi megbízás).

A bizománys saját nevében való eljárása azt jelenti, hogy a bizománys állapotik meg a harmadik személlyel az ügylet minden lényeges feltételében, s a nem szerződészerű teljesítéshez kapcsolódó jogkövetkezmények a bizományst terhelik.

A bizománys tevékenysége fejében bizományi jutalék felszámítására jogosult.

Eladási bizománynál a bizománysra a megbízó kizárólag a termék feletti rendelkezés jogot ruházza át annak érdekében, hogy azt saját nevében, de a megbízó javára értékesítse.

Az Áfa tv. 10. § b) pontja alapján termékértékesítésnek minősül a megbízó és bizománys között a termék feletti tulajdonosként való rendelkezési jog átszállása, feltéve, hogy a bizománys és a vele jogviszonyban álló harmadik fél között – a 9. § (1) bekezdése értelmében – termék értékesítése teljesül.

A szóban forgó jogszabályi rendelkezés második fordulata és az Áfa tv. 55. § (1) bekezdése alapján a megbízó és a bizománys viszonylatában akkor valósul meg a termékértékesítés, amikor a bizománys és a harmadik személy között a teljesítés megtörténik.

E szabály alapján a megbízó által a bizománys részére, a bizománys által a vevő felé kiállított számlán a teljesítési időpont megegyezik, kivéve, ha a megbízó és a bizománys, és/vagy a bizománys és a vevő időszakonkénti elszámolásban állapotdta meg. Ugyanis az Áfa tv. 58. §-a az adójogi teljesítés időpontját a tényleges teljesítéstől elszakítja.

E szabályból az is következik, hogy nem történik teljesítés a megbízó és a bizománys között azzal, hogy a megbízó a bizománysi árut átadja a bizománys részére, mivel az átadással egyidejűleg a bizománys a vevő felé még nem teljesít.

Az előzőek alapján eladási bizománynál önálló termékértékesítés valósul meg a megbízó és a bizománys, továbbá a bizománys és a vevő között.

Számlázási láncolat és annak iránya:

megbízó > bizománys > vevő

Az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja alapján termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében az adó alapjába beletartoznak a felmerült járulékos költségek, amelyeket a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója hárít át a termék beszerzőjére, szolgáltatás igénybevevőjére, így különösen: a bizománnyal, egyéb közvetítéssel, csomagolással, fuvarozással és biztosítással összefüggő díjak és költségek.

Eladási bizománynál (is) a bizományst megillető bizományi díj az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontjában

említett járulékos költségnek minősül. Ennek következtében a bizományi díjnak a bizománys által a vevő részére kiállítandó számlában foglalt ellenérték részét kell képeznie.

Eladási bizománynál a bizományi díj oly módon jelenik meg a megbízó és a bizománys között, hogy a megbízó a bizománys részére járó bizományi díjjal csökkenti azt az összeget, amelyet felé a bizománys köteles megtéríteni.

Az adóalap képzésének szabályai:

- a) a megbízó a bizományi díjjal csökkentett ellenértéket köteles számlázni a bizománys felé (a bizománys köteles elszámolni a megbízó felé a vevőtől járó és beszédett ellenértékkel, amelyből visszatárhhatja az őt megillető bizományi díjat, s a fennmaradó összeget köteles a megbízó részére átadni);
- b) a bizománys a teljes (saját nevében, de a megbízó javára megkötött szerződés alapján járó) ellenértéket köteles számlázni a vevő felé, amelynek az a) pontban foglaltak alapján magában kell foglalnia a bizományi díjat is.

A bizományi díj nem tekinthető önállóan adózó termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás ellenértékének, ezáltal azt a bizománys a megbízó felé külön nem számlázhatja. Bizományi díjat a vevő felé sem számlázhat, mivel attól bizományi díjat nem követelhet, hiszen bizománysi minőségében a megbízója felé köteles teljesíteni.

Károkozás esetén gyakran abból fakad a téves számlázás, hogy a károkozó keresi azokat a lehetőségeket, amelyekkel megítélése szerint anyagi terheit csökkentheti. Számos esetben a felek a károkozó által fizetendő kártérítést a károsultnál felmerülő, az eredeti állapot visszaállítása érdekében szükséges költségekkel egyező összegben határozzák meg. Tapasztalataim szerint ilyen esetben a károkozó sokszor azt kéri a károsulttól, hogy részére a felmerült költségeket számlázza tovább. Ezt vélhetően annak érdekében teszi, hogy módjában álljon levonni a felmerült általános forgalmi adót, s ezáltal csökkentheti anyagi ráfordításait.

Amikor a károkozó ezt kéri a károsulttól, akkor téves számlázásra „biztatja”, s ezt a károsultnak el kell utasítania.

Az Áfa tv. 259. § 6. pontja szerint a kártérítés nem minősül ellenértéknek, a kártérítés fejében a károsult nem teljesít a károkozó részére termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást. Továbbá nincs szó az Áfa tv. 15. §-ában foglalt

Tipp

közvetített szolgáltatásról, mivel a károsult az eredeti állapot visszaállítása érdekében megrendelt szolgáltatásokat, esetlegesen ennek során felhasznált termékeket saját nevében és javára veszi igénybe (vásárolja meg), s nem saját nevében a károkozó javára.

Amennyiben a károsult áfás számlát állít ki a károkozó részére, akkor az ténylegesen meg nem történt termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást foglal magában, ezáltal az Áfa tv. 120. § a) pontja értelmében arra alapozva a károkozó nem jogosult adólevonási jogot gyakorolni. Ettől függetlenül az Áfa tv. 147. §-a alapján a károsult köteles a felszámított áfát fizetendő adóként elszámolni, mindaddig, amíg azt nem érvényteleníti. Az érvénytelenítő számlát az Áfa tv. 153/B. § (2) bekezdése alapján abban a bevallási időszakban kell figyelembe venni, amelyben az eredeti (érvénytelenített) számlában foglalt áfa fizetendő adóként elszámolásra került.

A Kúria ítélete

Az adóhatóság a felperes, „A” Kft. és a gyártó között 2008 folyamán létrejött bizományi megállapodást bizományi jogviszonyt tartalmazó bizományi szerződésnek minősítette. Ezt egyrészt a szerződés megnevezésére, másrészt a szerződés lényeges elemeinek tartalmára alapozta.

A szerződés alapján a felperes a megbízói, „A” Kft. a bizományosi, a gyártó a vevői pozíciót foglalta el.

A felperes „A” Kft. részére, „A” Kft. a gyártó felé az áruk bizományi díjjal növelt ellenértékéről állított ki számlákat.

„A” Kft. a felperes részére bizományi díjról állított ki számlákat, amelyek adótartalmát a felperes levonásba helyezte.

Az adóhatóság jogerős határozatában hivatkozott az Áfa tv. 10. § b) pontjára és az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontjára, valamint arra, hogy az Áfa tv. 10. § (1) bekezdés b) pontja a 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 14. cikk (2) bekezdés c) pontjával, míg az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja az Irányelv 78. cikk b) pontjával azonos tartalmú szabályt határoz meg.

Az adóhatóság megállapítása szerint a bizományosi szerződésekhez kapcsolódóan a bizományi díj

önálló áfaalapot nem képezhet. A megbízó és a bizományos között a bizományi díjjal csökkentett adóalappal történhet számlakibocsátás. Ezt a törvényi rendelkezést „A” Kft. nem tartotta be, és ennek következtében a felperes jogtalan áfalevonást hajtott végre.

Az elsőfokú bíróság az adóhatóság jogerős határozatát helybenhagyta. Ítéletében kifejtette, hogy – az Áfa tv. 10. § (1) bekezdés b) pontjára és 70. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel – a bizományosi szerződésekhez kapcsolódóan a bizományi díj önálló adóalapot nem képezhet, a megbízó és a bizományos között a bizományi díjjal csökkentett adóalappal történhet számlakibocsátás a megbízó részéről a bizományos felé.

A Kúria a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelmet alaptalannak minősítette a következők alapján.

A perbeli szerződés a felperes okfejtésével szemben nem atipikus vegyes szerződés, hanem tisztán bizományi elemeket tartalmaz.

Az adóhatóság helyesen állapította meg, hogy a felperes adólevonási joga akkor is megtagadható, ha a számlák szerinti gazdasági események a felek között végbementek, és az ügyleteket a felperes adóköteles tevékenységéhez használta fel, valamint a bizományi díjat számlázó „A” Kft. eleget tett adófizetési kötelezettségének. Az adóhatóság megállapítása nem ezen alapul, hanem az Áfa tv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának és 70. § (1) bekezdés b) pontjának megsértésén.

Az Áfa tv. 147. § (1) bekezdése értelmében e törvény egyéb rendelkezéseitől függetlenül adófizetésre kötelezett az, aki (amely) számlán áthárított adót, illetőleg a 83. §-ban meghatározott százaléktérítést tüntet fel. Az Irányelv 203. cikke előírja, hogy az általános forgalmi adót bármely olyan személynek meg kell fizetnie, aki általános forgalmi adót tüntet fel a számlán.

Az Irányelv 203. cikke és a vele azonos tartalmú Áfa tv. 147. § (1) bekezdése az „A” Kft. mint számlakibocsátó terhére adóbevallási és megfizetési kötelezettségét ír elő. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem zárják ki a felperes adólevonási jogának megtagadását.

Bonác Zsolt
adószakértő

ÚJDONSÁG!

SZÁMLÁZÁSI KÉZIKÖNYV 2018

Minden, amit a számlázásról tudni kell

KÖNYVAJÁNLÓ

Szerző:

Dr. Kelemen László (adószakértő, jogász, banki szakjogász, ECOVIS Tax Solution)

Megjelenés: 2018. június

Formátum, terjedelm: B/5-ös formátum, 226 oldal

Tartalom:

A számlakibocsátó oldalán alkalmazandó szabályok

■ Számlázás

- A számlakibocsátási kötelezettségről általában
- A kibocsátás napja
- A számla sorszáma
- Az értékesítő adatai
- A beszerző adatai
- Az ügyletre vonatkozó információk
- Adóalap
- Adómérték
- Teljesítési időpont
- Adómentességek
- Fordított adózás alá tartozó ügyletek
- Speciális szabályok

■ Az adminisztráció egyszerűsítése

- Számlakibocsátás, nyugtakibocsátás alóli mentesülés
- Egyszerűsített számla kibocsátása
- Gyűjtőszámla
- Elektronikus számlázás
- Elektronikus számla kibocsátása – alapelvek
- PKI technológia
- EDI technológia
- Az elektronikus számlák megőrzése

■ Számlakorrekciók

- Mikor szükséges a számlakorrekció?
- A helyesbítésre vonatkozó főbb szabályok
- A helyesbítés elszámolása
- Számlázóprogramokkal kapcsolatos szabályok
- Feltételek
- Online adatszolgáltatási kötelezettség részletszabályai

A számlabefogadó oldalán alkalmazandó szabályok

- Adófizetési kötelezettség (fordított adózás)
- A fordított adózás alá eső ügyletek
- Az adófizetési kötelezettség időpontjára vonatkozó szabályok
- Adólevonási jog
- Az adólevonási jog keletkezése
- Adólevonási tilalmak, korlátozások
- Levonási jog adószám törlése esetén
- Arányosítás – adómentes tevékenységek
- Az áfa visszaigénylése

■ A számlabefogadó felelőssége

- A fiktív számlák esetei
- Az adóhatósági gyakorlat és a közösségi szabályok
- A számlabefogadó által alkalmazott eljárás
- Az online adatszolgáltatás ellenőrzése
- A helyesbítések elszámolása
- Elektronikus számlák befogadása, megőrzése

**Megrendelés
a kiadó
weboldalán:
www.vezinfo.hu
(Szakkönyvek
menüpont alatt!)**

KÖNYVELŐI BIBLIA

A könyvelői szerződés, felelősség kézikönyve

- ✓ ÁSZF (Könyvvitel, Bérszámfejtés, GDPR, Együttműködés)
- ✓ Könyvelésre vonatkozó szerződés
- ✓ Cégátvétel
- ✓ Ügyfélváltás
- ✓ Bérszámfejtés
- ✓ Új dolgozó felvétele
- ✓ Szabályzat könyvviteli (könyvelői) tevékenységet megbízási, illetve vállalkozási jogviszony alapján végző szolgáltatók számára
- ✓ Szabályzat adószakértői, adótanácsadói tevékenységet végző szolgáltatók számára
- ✓ Ügyfél-átvilágítás
- ✓ Ügyfélnyilatkozat arról, hogy kiemelt közszereplőnek minősül-e
- ✓ A Pmt.-ben előírt bejelentés megtételére szolgáló, kijelölt személy részére megküldendő formanyomtatvány
- ✓ Ügyféladatok nyilvántartása (könyvtárstruktúra-minta)
- ✓ Hasznos tudnivalók vállalkozások számára a nyilvántartási kötelezettségekről

Dr. Sallai Csilla

Minták, szabályzatok,
segédletek szerkeszthető,
Word formátumban.

www.vezinfo.hu

VEZINFÓ